

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Veijola, Anna; Mikkonen, Simo; Rautiainen, Matti

Title: Mysteerihuoneita ja murhatutkimuksia : historian opetus murroksessa

Year: 2017

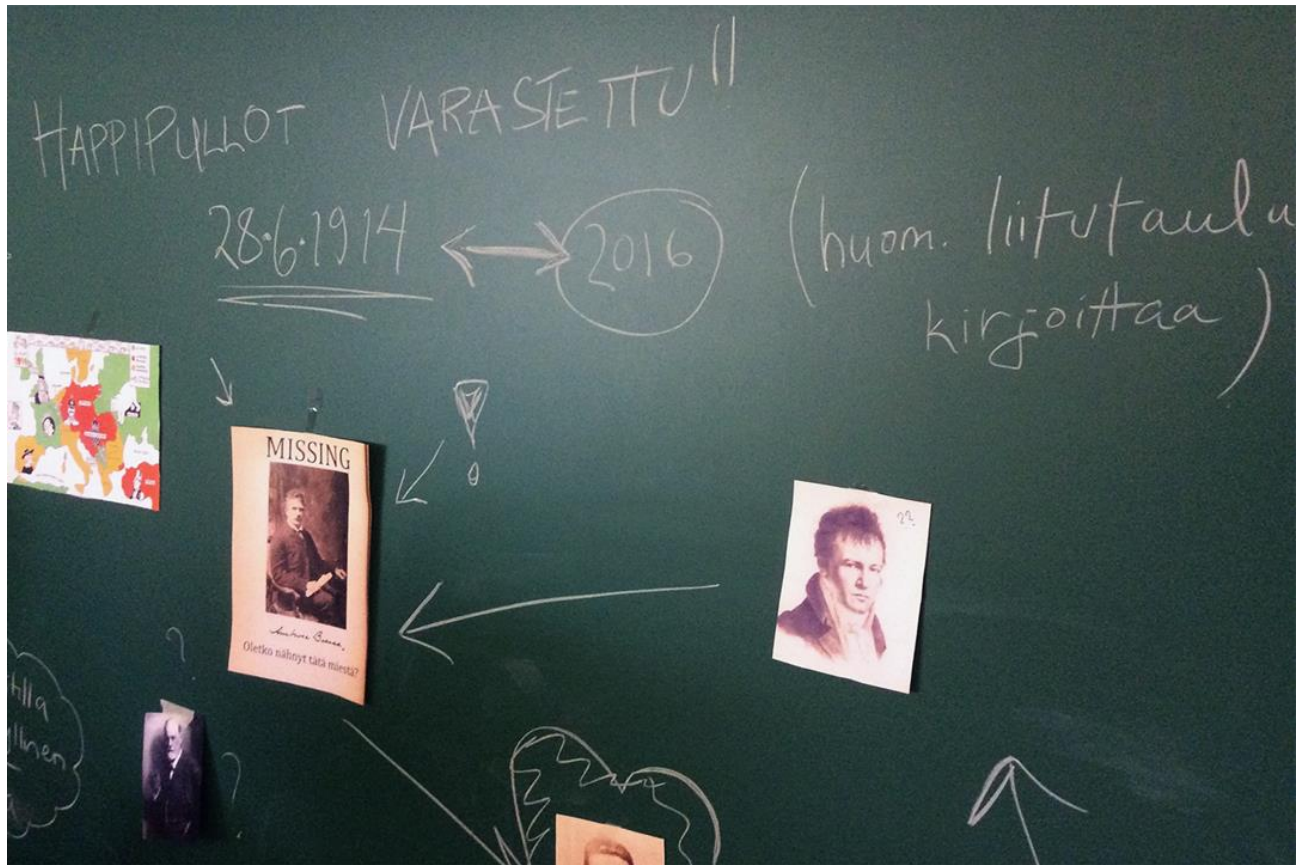
Version:

Please cite the original version:

Veijola, A., Mikkonen, S., & Rautiainen, M. Mysteerihuoneita ja murhatutkimuksia : historian opetus murroksessa. Ruusu puiston uutiset, (3).
<https://peda.net/jyu/ruusu puisto/uutisarkisto/3-2017/1-mysteerihuoneita-ja-murhatutkimuksia>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Mysterihuoneita ja murhatutkimuksia: historian opetus murroksessa

Suomi juhlii tänä vuonna satavuotista itsenäistä historiaansa monin eri tavoin. Suomen historiaa koskevia tutkimuksia ilmestyy paljon, samoin kulttuuri tuottaa tulkintoja suomalaisille merkityksellisistä ajanjaksoista ja tapahtumista muun muassa Tuntemattoman sotilaan kolmannella elokuvaversiolla. Myös historian kouluopetuksen tila on noussut arvioinnin kohteeksi muun muassa lukion tuntijakokokeilun myötä.

Kriittisen ajattelun taidot painottuvat opetussuunnitelmissa.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien opetussuunnitelmien myötä historian opetuksen tavoitteet jatkavat 1990-luvulla alkanutta muutosta. Sisältöjen rinnalla ja myös niiden sijaan opetussuunnitelmissa korostuu historiaan liittyvien tekstitaitojen oppiminen. Näihin taitoihin kuuluvat muun muassa erilaisten historiallisten lähteiden tulkinta ja tuottaminen. Tänä vuonna on tuskin koulua, joka ei tavalla tai toisella ota tarkasteluun satavuotiasta Suomea. Tyypillisesti itsenäisyyden juhluvuotta kuitenkin tarkastellaan valmiiden kertomusten kautta sen sijaan, että oppilaat arvioisivat näitä kertomuksia ja niille annettuja merkityksiä.

Historian opetus on toki eri asia kuin koulujen yhteiset juhluvuoteen liittyvät tapahtumat. Uudistamisen sijaan historian opetukselle on silti luonteenomaista kiinnittyminen opetuksen perinteeseen. Taitojen opiskelun sijaan keskiössä ovat tietosisällöt. Oppimisen lopputuloksen kannalta sisältöjen painottaminen taitojen kustannuksella johtaa siihen, ettei kriittisen ajattelun oppimiselle jää tilaa. Jo yksinomaan tiedonvälityksen mullistuminen edellyttää, että opiskelijat oppivat hahmottamaan tiedon alkuperään ja luotettavuuteen liittyviä kysymyksiä.

Tekstitaidoissa parantamisen varaa

Historian pedagoginen tutkimus on Suomessa tarkastellut viime vuosina peruskoululaisten ja lukiolaisten historiallista ajattelua sekä historian tekstitaitoja. Historiallinen ajattelu sekä historian tekstitaitojen osaaminen vaativat ymmärrystä historiallisen tiedon tulkinnallisesta ja näkökulmista riippuvaisesta luonteesta. Ne edellyttävät myös historiallista empatiaa eli kykyä asettua menneisyyden ihmisen asemaan. Erilaiset menneisyyden tekstit ja kertomukset tulee osata asettaa siihen kontekstiin, jossa ne ovat syntyneet. Tämä vaatii myös lähteen laatijan intentioiden pohtimista. Menneisyyden tietomassan jäsentämiseksi on hallittava niin syy- ja seuraussuhteiden kuin muutoksen ja jatkuvuudenkin analysointi samoin kuin aikakäsityksen hahmottaminen.

Monissa tutkimuksissa on todettu, etteivät suomalaisten lukiolaisten historian tekstitaidot ole kehuttavia, vaan lukiolaisilla on ongelmia niin lähteiden laatijoiden tarkoituserien pohtimisessa kuin ristiriitaisten aineistojen tulkitsemisessäkin. Toisaalta tutkimuksissa on saatu myös viitteitä siitä, että opiskelijoiden historiallisen ajattelun kehittäminen ei ole rakettitiedettä. Se vaatii käytännössä sitä, että sisältötiedon sijaan opetuksen keskiöön nostettaisiin – edes välillä – historian taidot.

Tutkimuksesta opetuskokeiluihin ja päinvastoin

Suomen Akatemian rahoittamassa Engaging in disciplinary thinking: historical literacy practices in Finnish general upper secondary schools (HisLit) -hankkeessa tarkastellaan lukiolaisten tekstitaitoja useasta näkökulmasta. Me hankkeen tutkijat olemme kiinnostuneita erityisesti siitä, kuinka opetuksen käytänteitä voidaan muuttaa siten, että historian opiskelusta tulee opiskelijalle tutkivaa ja historian taitoja painottavaa, mutta myös kiinnostavaa. Olemme kehitelleet laajoja kokonaisuuksia muun muassa vuonna 1957 tapahtuneen Kekkosen murhayrityksen ympärille sekä tehneet lyhyempiä ”mysterihuonetyypisiä” kokeiluja, joita lähdemme testaamaan kouluihin. Tutkimuksemme etenee interventioiden kautta takaisin keskeiseen kysymykseen historian opetuksen tilasta: Mitä vaikutusta historian oppimiseen on sillä, että opetusta muutetaan selkeästi tutkivan oppimisen suuntaan? Alustavat kokemukset näistä interventioista tukevat näkemystämme siitä, että muutos vaatii radikaalimpia käännteitä opetuksessa kuin mitä tähän mennessä on nähty.

Anna Veijola, Matti Rautiainen ja Simo Mikkonen

Kirjoittajat muodostavat Jyväskylän yliopistossa toimivan TEHO-tutkimusryhmän ytimen.

Lue lisää:

[Engaging in disciplinary thinking \(HisLit\) -hanke](#)

[Tutkivaa ja eläytyvää historian opetusta \(TEHO\)](#)

[Merkitykset, ajattelu ja oppiminen historiassa -konferenssi 7–8.6.2017](#)

Lähetä palautetta kirjoittajille: anna.l.vejola@norssi.jyu.fi, matti.a.rautiainen@jyu.fi tai simo.mikkonen@jyu.fi

Pääkuva on Keuruun yläkoulussa toteutetusta historian opetukseen kehitellystä ”escape roomista” keväältä 2016. Liitutaulu toimi huoneen yhtenä päättelyketjujen rakentamisen alustana. Pääkuvan on ottanut Matti Rautiainen; kirjoittajakuvassa vasemmalta [Anna Veijola](#), [Simo Mikkonen](#) ja [Matti Rautiainen](#), kuvaaja: Martti Minkkinen